

2020/2216(INI)

23.3.2021

MNENJE

Odbora za industrijo, raziskave in energetiko

za Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov

o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope: odprava ovir za delovanje
enotnega digitalnega trga in izboljšana uporaba umetne inteligence za evropske
potrošnike
(2020/2216(INI))

Pripravljalnica mnenja (*): Nicola Beer

(*) Postopek s pridruženim odborom - člen 57 Poslovnika

PA_NonLeg

POBUDE

Odbor za industrijo, raziskave in energetiko poziva Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

1. poziva evropske institucije, naj si prizadevajo, da bi Unija postala vodilna v svetu na področju digitalne preobrazbe in umetne inteligence, in sicer z določitvijo cilja in mobilizacijo virov, da bi do leta 2030 postala najbolj konkurenčna in inovativna regija na podlagi pravil in vrednot EU, ter s spodbujanjem mednarodnega sodelovanja na področju umetne inteligence s podobno mislečimi državami in svetovnimi akterji; opozarja na potencial za evropsko dodano vrednost in sedanje stroške neukrepanja na ravni EU na področju umetne inteligence in digitalne ureditve; poziva k regulativnemu pristopu, ki ne temelji na pregledu trenutnega tehnološkega razvoja, temveč si prizadeva zagotoviti, da bodo sprejeta pravila primerna za prihodnje tehnološke preboje in pojave; poziva, naj bo vsa zakonodaja na področju umetne inteligence in digitalnih vprašanj uravnotežena in sorazmerna ter naj temelji na načelih subsidiarnosti in tehnološke nevtralnosti ter na temeljitih ocenah učinka; poudarja, da so inovacije, odprti trgi, vgrajene evropske vrednote, ki temeljijo na temeljnih pravicah, in družbena sprejemljivost elementi, ki bi Uniji omogočili, da prevzame vodilno vlogo pri snovanju takšne digitalne družbe, ki bo koristila ljudem in družbi kot celoti, spodbujala rast in konkurenčnost, zagotavljala svojo digitalno suverenost in odpornost ter krepila geopolitični in strateški pomen Unije; poudarja, da bi moral biti cilj evropske zakonske ureditve na področju podatkov in umetne inteligence oblikovanje enotnega digitalnega trga brez meja in konkurenčne, inovacijam prijazne, na ljudi osredotočene, zaupanja vredne in varne podatkovne družbe in gospodarstva, ki bi podpirala razvoj in uvajanje umetne inteligence, dostop do podatkov, interoperabilnost in prenosljivost podatkov; poudarja, da mora digitalni prehod prispevati k trajnostnemu razvoju, pri tem pa je treba uravnotežiti gospodarsko, socialno, etično in okoljsko razsežnost; poudarja, da sta digitalna konkurenčnost in gospodarska rast dva od treh ključnih ciljev iz sporočila o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope, ki sta nenadomestljiva pogoja za oblikovanje odprte, demokratične in trajnostne družbe, temelječe na tehnologiji, ki deluje za ljudi; poudarja, da je za doseg tega cilja potreben skupen evropski pristop ob spoštovanju evropskih temeljnih načel in vrednot;
2. opozarja, da mora biti Unija digitalno suverena, če se želi razvijati neovirano in na podlagi svojih vrednot; poudarja, da so naložbe v znanost, raziskave in razvoj, inovacije na področju digitalizacije in umetne inteligence ter boljši dostop do tveganega kapitala in visokokakovostnih podatkov brez pristranskosti temelji za zagotovitev digitalne suverenosti Unije; poudarja tudi, da bodo imela mala in srednja podjetja ter evropska proizvodnja v tem procesu preoblikovanja ključno vlogo; izpostavlja, da bo četrta industrijska revolucija med drugim odvisna od dostopa do surovin, kot so litij in redke zemlje, in da mora Unija zmanjšati svojo odvisnost od uvoženih kritičnih surovin z omejevanjem absolutne porabe ter z lastnim okoljsko odgovornim rudarjenjem in krožnim gospodarstvom; meni, da bi lahko močnejša politika krožnega gospodarstva za digitalne naprave in polprevodnike hkrati prispevala k industrijski suverenosti Unije in preprečevanju negativnih učinkov rudarskih dejavnosti, povezanih s surovinami; želi spomniti, da se umetna inteligenca in druge digitalne tehnologije pogosto razvijajo v mednarodnem okviru; ugotavlja, da bo nejasna in razdrobljena zakonska ureditev

inovativna podjetja spodbudila, da bodo svoje proizvode in storitve razvijala zunaj Evrope; poudarja pomen prostega čezmejnega pretoka podatkov; podpira namero Komisije glede odprave neupravičenih ovir za mednarodne podatkovne tokove in omejitev, s katerimi se evropska podjetja spoprijemajo v tretjih državah; poudarja pomen dostopa do podatkov in vseevropske interoperabilnosti pri uporabi eksponentno naraščajoče količine industrijskih in javnih podatkov; svari pred uporabo umetne inteligence v sistemih kaznovanja in nagrajevanja državljanov na podlagi njihovega družbenega vedenja; poziva Komisijo, naj pripravi strategijo za financiranje evropskih zagonskih podjetij, da bi spodbudila njihovo rast v Evropi, kar bo Evropi prineslo nova delovna mesta, zamisli in inovativna podjetja, ter da bi preprečila selitev teh podjetij izven Evrope; poziva Komisijo, naj preuči različne vzroke tveganja, da bi Unija postala odvisna od zunanjih akterjev; opozarja, da morajo države članice spoštovati svojo zavezo iz strategije Evropa 2020, da bodo v raziskave in razvoj vložile 3 % svojega BDP, da bi zagotovile strateško suverenost Unije na digitalnem področju; želi spomniti, da koncept večje suverenosti ni v nasprotju s konceptom proste in pravične trgovine;

3. poudarja, da sektor IKT še vedno pušča precejšen okoljski in ogljični odtis; poudarja, da je mogoče prihranke in boljše upravljanje doseči tudi z nadaljnjim trajnostnim razvojem digitalnih tehnologij, umetne inteligence in robotike, da bi strojno učenje lahko prispevalo k zmanjšanju emisij z boljšim razumevanjem tehnoloških procesov, z izboljšanjem energijske učinkovitosti, z uvajanjem obnovljivih virov energije in shranjevanja energije, z omogočanjem souporabe in dostopa do bistvenih in dobro opredeljenih naborov podatkov ter z vključitvijo okoljske razsežnosti v celoti v skladu z evropskim zelenim dogovorom; ugotavlja, da je večje zmanjšanje emisij in celo popolno podnebno nevtralnost mogoče doseči z določitvijo standardov učinkovitosti podatkovnih centrov za gostiteljske lokacije, skupaj z dodatnimi zahtevami za visokozmogljivostno računalniško strojno in programsko opremo ter ponovno uporabo toplote; poudarja pomen razvoja energijsko učinkovitejšega visokozmogljivostnega računalništva, kot je t. i. zelena kocka IT (Green IT cube);
4. pozdravlja uporabo programov financiranja EU za podporo digitalizaciji naše družbe in industrije, če temeljijo na načelih učinkovitosti, preglednosti in vključevanja; poziva k usklajenemu izvajanju različnih skladov za čim večjo sinergijo med programi; predlaga strateško prednostno usmeritev sredstev iz skladov za izgradnjo potrebne digitalne infrastrukture; poudarja, kako uspešno je Skupno podjetje za evropsko visokozmogljivostno računalništvo; pozdravlja nedavno objavljeni predlog Komisije o nadaljevanju tega projekta, da bi se še naprej ohranjala in spodbujala vodilna vloga Evrope v super- in kvantnem računalništvu, ki je nepogrešljivo za razvoj umetne inteligence; opozarja, da so mala in srednja podjetja hrbtenica evropskega gospodarstva in potrebujejo posebno podporo iz programov financiranja EU, da bodo zmogla digitalni prehod; pozdravlja načrte za nadaljnji razvoj evropskega sveta za inovacije v okviru programa Obzorje za obdobje 2021–2027 v celovit svet, ki bo ponujal enotno kontaktno točko za zagonska podjetja, boljše instrumente financiranja in storitve za pospešitev poslovanja; poziva Komisijo in države članice, naj povečajo naložbe v raziskave in omogočijo dodatno sodelovanje med inovativnimi podjetji, visokim šolstvom in raziskovalnimi ustanovami; priznava, da se z izmenjavo in ponovno uporabo komponent aplikacij umetne inteligence povečujeta uporaba in uvajanje rešitev umetne inteligence; poudarja pomen temeljnih raziskav temeljev umetne inteligence; ugotavlja, da sedanje aplikacije umetne inteligence temeljijo na raziskavah, ki so se

začele pred več desetletji; poudarja, da je treba omogočiti celovite raziskave vseh aplikacij in tehnologij umetne inteligence; poziva k zakonodajnim rešitvam, kot so regulativni peskovniki z možnostjo širitve uspešnih pilotnih projektov, ki bi javnim in zasebnim ustanovam omogočili, da vzpostavijo varno preizkusno območje za raziskave in razvoj na področju umetne inteligence za primere uporabe z visokim tveganjem kot tudi primere uporabe brez visokega tveganja; poziva k novim evropskim pobudam, osredotočenim na raziskave v prvi fazi; poziva k obsežnim naložbam v grozde odličnosti za digitalne inovacije in umetno inteligenco v državah članicah na podlagi sodelovanja med inovativnimi podjetji, visokim šolstvom in raziskovalnimi ustanovami, da bi zagotovili gradnjo zmogljivosti in izmenjavo primerov dobre prakse ter spodbudili raziskave in inovacije vzdolž celotne vrednostne verige, s čimer bi pritegnili in ohranili najboljše talente in zasebne naložbe; opozarja, da imajo mala in srednja ter zagonska podjetja vse večjo vlogo pri digitalnih inovacijah; poziva k ukrepom za spodbujanje inovacij v teh podjetjih z zmanjšanjem upravnega bremena, lažjim dostopom do financiranja (vključno s krediti in tveganim kapitalom), večjo dostopnostjo informacij in zagotavljanjem izobraževanja za zapolnitev vrzeli v znanjih in spretnostih;

5. obžaluje, da je doslej le 17 % MSP v svoja podjetja uspešno vključilo digitalno tehnologijo¹; opozarja, da je uvajanje digitalizacije v malih in srednjih podjetjih nujen pogoj za izkoriščanje tega drugega vala digitalizacije; poudarja, da v prihodnji zakonodaji na digitalnem področju ne bi smelo biti nepotrebnih upravnih ali regulativnih bremen za mala in srednja podjetja, spremljati pa bi jo morale jasne smernice, kot je evropski okvir za umetno inteligenco, robotiko in sorodne tehnologije, ki bi obravnavale etična načela in po potrebi tehnične standarde, da bi se izboljšala učinkovitost, interoperabilnost, varnost in zasebnost, s čimer bi se doseglo boljše upravljanje uporabe novih tehnologij, kot je umetna inteligenca; poudarja, da pravna negotovost zavira nastajanje visokotehnoloških samorogov, zagonskih podjetij ter malih in srednjih podjetij; poziva k vzpostavitvi digitalnega ekosistema, v katerem bi lahko mala in srednja podjetja sodelovala pri tehnoloških inovacijah, povezanih z digitalizacijo in umetno inteligenco; poziva k okrepitvi evropskih vozlišč za digitalne inovacije in jasnejši strategiji zanje, da bi se spodbudilo obsežno sprejemanje novih tehnologij v malih in srednjih podjetjih, podjetjih s srednje veliko tržno kapitalizacijo in zagonskih podjetjih; poudarja, da bi morala mreža evropskih vozlišč za digitalne inovacije zagotoviti obsežno geografsko pokritost Evrope, tudi oddaljenih, podeželskih in otoških območij, ter začeti medsektorski dialog; poziva Komisijo, naj pripravi ambiciozno in celovito strategijo za podporo ustanavljanju in rasti zagonskih podjetij, da bi v 10 letih nastala nova generacija evropskih digitalnih samorogov; poudarja, da bi bilo treba v strategiji obravnavati ukrepe, kot so zmanjševanje birokracije in gradnja odlične infrastrukture, dostop do financiranja, spodbujanje uspešnega odcepljanja od univerz in podjetij, boljši dostop do javnih naročil, davčne spodbude za zagonska podjetja in novoustanovljena mala in srednja podjetja, podpora za dostop do svetovnih trgov od samega začetka, uvedba vizuma EU za zagonska podjetja, zmanjšanje regulativnih bremen, uvedba „regulativnih peskovnikov“ in posebnih zagonskih ekosistemov v EU, ki bi ljudem pomagali pri ustanavljanju podjetij, pridobivanju finančnih sredstev ali predaji licence za uporabo svojih izumov obstoječim podjetjem kot modelu za prenos tehnologije; ugotavlja, da bi bilo treba te ukrepe razvijati v

¹ Poročilo delovne skupine za vozlišča digitalnih inovacij za leto 2018
https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/dihs_access_to_finance_report_final.pdf

stalnem dialogu z ustreznimi deležniki;

6. opozarja na nezadostno evropsko financiranje s tveganim kapitalom, nezadosten dostop do financiranja in nezadostno razpoložljivost podatkov, nesorazmerno veliko vlogo javnih subjektov v obstoječem financiranju in velike razlike v zagonskih ekosistemih ter razpoložljivem financiranju med državami članicami; nadalje priznava zunanje in notranje ovire, zlasti za manj razvite sektorje, pa tudi za širši spekter sektorjev in za mala in srednja podjetja, ki težje uvajajo aplikacije umetne inteligence v primerjavi z velikimi podjetji; poziva k celovitemu pristopu v Uniji, ki naj temelji na izboljšani in posodobljeni obdavčitvi ter spodbuja podjetništvo s pravičnimi davčnimi ureditvami, usmerjenimi v rast, in predpisi, ki so naklonjeni vlagateljem, da bi obetavnim evropskim zagonskim podjetjem na vseh stopnjah njihove rasti zagotovili možnosti financiranja; poziva k skupnim prizadevanjem za preprečevanje in odvratanje od odseljevanja mladih obetavnih evropskih podjetij, ki po vstopu na trg pogosto ne najdejo virov financiranja;
7. poudarja, da je potencial Evrope za rast odvisen od digitalnih znanj in spretnosti njenih prebivalcev in podjetij; ugotavlja, da na evropskem trgu dela trenutno obstaja vrzel v znanjih in spretnostih, ki jo je treba odpraviti s preusposabljanjem in izpopolnjevanjem; poziva, naj se več pozornosti nameni preusposabljanju in izpopolnjevanju na področju digitalnih znanj in spretnosti ter kompetenc v nacionalnih izobraževalnih sistemih; poziva k sprejetju ukrepov za obravnavanje bega možganov in privabljanje najboljših strokovnjakov v EU brez poseganja v nacionalne ureditve trgov dela in pristojnosti socialnih partnerjev, s čimer bi Unija postala privlačen prostor s finančnega, intelektualnega in podjetniškega vidika; poudarja, da bi bilo treba te ukrepe ustrezno financirati, da bi vzpostavili boljše pogoje za privabljanje vodilnih raziskovalcev, podprli digitalne ekosisteme univerz, raziskovalnih središč, podjetniških inkubatorjev in podjetij, ki so odprti za ustvarjalnost in inovacije, ter spodbujali postavljanje najsodobnejše digitalne infrastrukture; meni, da je treba v novem programu znanj in spretnosti za Evropo obravnavati izzive v zvezi s prilagajanjem in ustvarjanjem novih kvalifikacij za krepitev digitalnega in zelenega prehoda; poleg tega poudarja, da je mogoče pomanjkanje znanj in spretnosti ter neskladje med njihovo ponudbo in povpraševanjem preprečiti z izboljšanjem in olajšanjem sodelovanja med sistemi izobraževanja, usposabljanja in preusposabljanja ter potrebami podjetij po inovacijah; meni, da mora biti oblikovanje pravičnega digitalnega sektorja povezano z izobraževalnimi vidiki, socializacijo, poštenimi pogoji dela, usklajevanjem poklicnega in zasebnega življenja, demokracijo in dobrim upravljanjem; poudarja, da mora Unija, če želi uporabiti vse koristi digitalizacije, obravnavati digitalno pismenost ter znanja in spretnosti za vse; poziva k ukrepom za povečanje in podpiranje projektov usposabljanja in ukrepov za večjo diverzifikacijo v digitalnem sektorju ter opozarja, da je treba odpraviti razlike med spoloma v naravoslovju, tehnologiji, inženirstvu in matematiki (področja STEM), kjer so ženske še vedno premalo zastopane;
8. z obžalovanjem ugotavlja, da do 30 % državljanov EU nima osnovnih digitalnih znanj in spretnosti², medtem ko do 90 % delovnih mest zahteva takšne osnovne kompetence; poziva Komisijo, naj razvije strategije za lažji digitalni prehod s podpiranjem programov preusposabljanja, izboljšanjem poklicnega izobraževanja, zagotavljanjem

² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_1196

večjega dostopa do talentov in omogočanjem vseživljenjskega usposabljanja za obstoječe in prihodnje zaposlene, s posebnim poudarkom na malih in srednjih podjetjih;

9. priznava priložnosti in tveganja za ustvarjanje novih visokokvalificiranih delovnih mest in izgubo delovnih mest zaradi digitalnega prehoda; poziva Komisijo, naj v sodelovanju s socialnimi partnerji razvije potrebne strategije, da bi čim bolj zmanjšali morebitne negativne učinke digitalizacije, podatkov in umetne inteligence ter preučili njihov potencial za povečanje trajnostne produktivnosti in izboljšanje blaginje zaposlenih, pa tudi naj vlaga v programe ozaveščanja in digitalnega opismenjevanja ter zagotovi stalno varstvo pravic in svoboščin zaposlenih; poziva Komisijo, naj preuči možnost uvedbe minimalnih standardov, kot tudi možnosti za zaščito ljudi, ki delajo na digitalnih platformah, ter vse večji nadzor na delovnem mestu, ki ga omogoča digitalizacija;
10. poudarja, da lahko uporaba pristranskih podatkovnih nizov nenamerno povzroči pristranske aplikacije umetne inteligence, ter opaza zlasti tveganje za nadaljevanje pristranskosti na podlagi spola, kulturnega, etničnega ali socialnega porekla, invalidnosti ali spolne usmerjenosti; poudarja, da je treba priznati in obravnavati pristranskost v razvoju in uporabi sistemov, ki temeljijo na podatkih; poudarja, da je treba zaradi prenizke zastopanosti žensk na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike ter v digitalnih podjetjih obravnavati razsežnost spola; v celoti podpira cilj Komisije, da poveča število žensk v tehnologiji, med drugim s povečanjem in podpiranjem projektov in ukrepov na področju usposabljanja; opozarja, da so ženske v Evropi premalo zastopane na vseh ravneh v digitalnem sektorju, od študentk (32 % na dodiplomski, magistrski ali enakovredni ravni) do najvišjih akademskih položajev (15 %), ter da je vrzel največja pri strokovnih znanjih in spretnostih ter zaposlitvah na področju IKT – na teh delovnih mestih je delež žensk v EU samo 18 %; poziva Komisijo in države članice, naj ukrepe za oblikovanje digitalnega prehoda EU uskladijo s cilji Unije na področju enakosti spolov;
11. poudarja, da je vzpostavitev varne in vključujoče evropske gigabitne družbe osnovni pogoj za uspeh Unije pri njenem digitalnem prehodu; želi spomniti, da je uspešnost podatkovnega gospodarstva Unije ter razvoja in uvajanja umetne inteligence odvisna zlasti od širšega ekosistema IKT, odprave socialne digitalne vrzeli, izpopolnjevanja in preusposabljanja delovne sile ter razvoja interneta stvari, optičnega omrežja, kvantnega računalništva in tehnologije veriženja podatkovnih blokov; priznava vlogo, ki jo lahko ima omrežje 5G pri doseganju tega cilja; ugotavlja, da bodo zelo visokozmogljiva omrežja Evropi omogočila kvantitativni preskok, ki bo koristil celotnemu tehnološkemu ekosistemu; poudarja vlogo povezljivosti, zlasti če jo poganjata 5G in optična infrastruktura, pri preoblikovanju načinov dela in izobraževanja, poslovnih modelov in celotnih sektorjev, kot so proizvodnja, promet in zdravstvo, zlasti v povezavi z drugimi tehnologijami, kot so virtualizacija, računalništvo v oblaku, računalništvo na robu, umetna inteligenca, omrežno rezinjenje in avtomatizacija, ter njen potencial za doseganje večje produktivnosti ter več inovacij in uporabniških izkušenj; želi spomniti, da bi si morala Unija prizadevati za premostitev digitalne vrzeli na podeželju, ki bi jo bilo treba upoštevati zlasti pri uporabi sredstev Unije za vzpostavitev omrežij 5G, da bi se zmanjšala prazna območja, in infrastrukture za povezljivost na splošno; poziva Komisijo, naj evropska podjetja spodbudi, da začnejo razvijati in graditi tehnološke zmogljivosti za mobilna omrežja naslednje generacije; poziva Komisijo, naj analizira učinek neenakega dostopa do digitalnih tehnologij in razlik v povezljivosti med

državami članicami; ugotavlja, da so naložbe v visokozmogljivostno računalništvo bistvene, da bi lahko izkoristili celotni potencial umetne inteligence in drugih nastajajočih tehnologij; poziva, naj se naložbena vrzel za povezljivost premosti z instrumentom Next Generation EU ter nacionalnim in zasebnim financiranjem, da se nadomesti krčenje naložb EU v prihodnje tehnologije v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027; poziva k sprejetju komunikacijske strategije EU, ki bi državljanom EU zagotavljala zanesljive informacije, in izvajanju kampanj za ozaveščanje o 5G in elektromagnetnem sevanju, vključno s preprečevanjem širjenja dezinformacij;

12. poziva k usklajenim ukrepom za zmanjšanje oziroma odpravo digitalnih vrzeli, ki jih je razkrila pandemija, med različnimi državami članicami, njihovimi regijami, družbami, državljanji, zagonskimi in drugimi podjetji ter drugimi akterji socialnega gospodarstva in akademskih krogov; poziva k vključujoči digitalizaciji naših družb, ki bo v interesu državljanov in bo dostopna vsem po ugodni ceni ter bo omogočila pravično in sodelovalno digitalno posodobitev javnega sektorja, pri čemer bi bilo treba stremeti k takšni digitalni preobrazbi, ki temelji na vrednotah, ter spodbujati temeljne pravice in demokratične vrednote, tako da noben državljan ne bi bil zapostavljen pri prehodu na digitalizirano družbo;
13. poziva k celostnemu družbenemu pristopu h kibernetiki varnosti; poudarja, da bi morali biti novi pristopi h kibernetiki varnosti zasnovani na podlagi odpornosti in prilagodljivosti na pritiske in napade; poziva k celostnemu pristopu h kibernetiki varnosti, pri katerem se upošteva celoten sistem, od zasnove in uporabnosti sistema do izobraževanja in usposabljanja državljanov; poudarja, da sta zaradi digitalne preobrazbe s hitro digitalizacijo storitev in obsežno uvedbo povezanih naprav naša družba in gospodarstvo neizogibno bolj izpostavljena kibernetičnim napadom; opozarja, da bo napredek na področju kvantnega računalništva oslabil obstoječe tehnike šifriranja, ki so temelj zasebnosti državljanov, industrijske intelektualne lastnine in nacionalne varnosti; poziva Komisijo, naj podpre raziskave, ki bi Evropi omogočile, da se spopade s tem izzivom in hkrati zaščiti pravice državljanov glede zasebnosti, ter poudarja potrebo po močnem in varnem šifriranju od konca do konca; poziva Komisijo, naj preuči možnost uporabe protokolov in aplikacij na področju kibernetične varnosti, ki temeljijo na blokovnih verigah, da bi izboljšali odpornost, zanesljivost in trdnost infrastruktur umetne inteligence; poudarja, da je treba elemente kibernetične varnosti vključiti v vse sektorske politike; poudarja, da učinkovita zaščita od institucij EU in nacionalnih institucij zahteva, da medsebojno sodelujejo ob podpori Agencije Evropske unije za kibernetično varnost (ENISA), da bi zagotovile varnost, celovitost, odpornost in trajnostnost kritične infrastrukture in elektronskih komunikacijskih omrežij; pozdravlja predlog Komisije za revizijo direktive o kibernetiki varnosti³ ter njeno namero, da razširi področje uporabe direktive in zmanjša razlike v uporabi med državami članicami; poudarja ključni pomen zagotavljanja varnosti, celovitosti in odpornosti kritične infrastrukture in elektronskih komunikacijskih omrežij; poudarja povezavo med močno kibernetično varnostjo kritične infrastrukture in elektronskih komunikacijskih omrežij ter digitalno suverenostjo Unije; poziva k previdnosti pri stopanju v smeri potencialne odvisnosti od dobaviteljev z visokim tveganjem, zlasti pri uvajanju omrežij 5G; opozarja, da sedanja zakonodaja Unije ne določa obveznih zahtev glede kibernetične

³ Direktiva (EU) 2016/1148 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. julija 2016 o ukrepih za visoko skupno raven varnosti omrežij in informacijskih sistemov v Uniji (UL L 194, 19.7.2016, str. 1).

varnosti za izdelke in storitve na splošno; poziva k vključitvi bistvenih zahtev že v fazo zasnovne (vgrajena varnost) in tudi k uporabi ustreznih standardov in postopkov kibernetске varnosti tako v življenjskem ciklu izdelkov in storitev kot v celotni dobavni verigi; poziva k okreelitvi dejavnosti v zvezi s kritično infrastrukturo, ki so za Unijo strateškega pomena, vključno s kibernetско tehnologijo in raziskavami ter preprečevanjem tveganj v zvezi z uvajanjem omrežij 5G;

14. priznava, da je umetna inteligenca ključna za zagotovitev evropske konkurenčnosti v digitalni dobi; poudarja, da je za lažje uvajanje umetne inteligence v Evropi in preprečitev razdrobljenosti notranjega trga potreben skupen evropski pristop k umetni inteligenci, vredni zaupanja in osredotočeni na človeka, ki bo temeljil na preglednosti in jasnih pravilih glede odgovornosti; poudarja, da bi moral biti človeški nadzor vedno mogoč, kadar imajo državljani opravka z avtomatiziranimi sistemi z visokim tveganjem, da se zagotovi možnost preverjanja in popravka avtomatizirane odločitve; je prepričan, da se bo z vzpostavitvijo jasnega evropskega regulativnega okvira in dolgoročne pravne varnosti povečalo zaupanje med potrošniki in podjetji ter med akterji v javnem sektorju, industriji in na področju raziskav;
15. priznava, da je umetna inteligenca tehnologija, ki temelji na podatkih; meni, da je za razvoj umetne inteligence v Evropi ključnega pomena dostop do velepodatkov; priznava, da bo povečana uporaba izdelkov in industrijskih naprav, povezanih z internetom, na eni strani povečala konkurenčnost, omogočila razvoj novih izdelkov in storitev ter olajšala inovacije, na drugi strani pa bo prinesla tudi nova tveganja v zvezi z zasebnostjo, informacijami in kibernetско varnostjo; poziva Komisijo, naj pregleda in nadalje razvije dostop do podatkov ter naj zagotovi, da se bodo javni podatki pripravljali v odprtih oblikah zapisov in da bodo zlahka dostopni, zlasti za zagonska podjetja ter mala in srednja podjetja; poziva k novemu pristopu k ureditvi podatkov, ki bi spodbujal raziskave, inovacije in konkurenčnost z zagotavljanjem več pravic dostopa do podatkov in njihove uporabe, kadar se ti štejejo za anonimizirane in neobčutljive, skupaj z jasnimi in uravnoteženimi pravili, zlasti glede varstva temeljnih pravic ter pravic intelektualne lastnine in poslovnih skrivnosti; poudarja, da so sedanja neravnovesja na trgu med platformami, ki delujejo kot vratarji, in malimi in srednjimi podjetji ter omejen dostop do podatkov izziv za evropska mala in srednja podjetja; poudarja, da je treba okrepiti dostop malih in srednjih podjetij do podatkov; poziva, naj se kot krovno načelo uveljavi omogočanje praks izmenjave podatkov na večinoma prostovoljni podlagi, vključno z zagotavljanjem spodbud za omogočanje izmenjave podatkov; poudarja, kako pomembni so jasni postopki tržnih odobritev in vseevropske politike dostopa do trga; pozdravlja novo strategijo Komisije za računalništvo v oblaku in evropsko pobudo za računalništvo v oblaku; je seznanjen s sodbo Sodišča Evropske unije v zadevi Schrems II, v kateri je ugotovilo, da zasebnostni ščit EU-ZDA ne zagotavlja ustreznih ravni varstva, kot jo zagotavljata splošna uredba o varstvu podatkov in Listina Evropske unije o temeljnih pravicah; meni, da je prosti pretok podatkov na notranjem trgu bistven za izkoriščanje celotnega potenciala podatkovnega gospodarstva, in poudarja, da mora ohranitev pretoka podatkov ostati temelj evropskih ciljev; želi spomniti Komisijo, da je treba olajšati čezatlantske prenose podatkov in pretok podatkov med EU in ZDA ob doslednem spoštovanju zakonov in standardov EU in držav članic, da strategija za računalništvo v oblaku in pobuda za računalništvo v oblaku ne nadomeščata potrebe po pravni varnosti za mednarodne prenose podatkov, pa tudi da morajo vedno biti izpolnjeni pogoji glede varstva podatkov, zasebnosti in

varnosti ter upoštevani upravičeni in nediskriminatorni javnopolitični interesi; opozarja na pravno negotovost, s katero se trenutno soočajo mala in srednja podjetja, ki se večinoma zanašajo na standardne pogodbene klavzule; ugotavlja, da imajo mala in srednja podjetja omejene zmogljivosti za izpolnjevanje veljavnih zahtev, kot so ocene samozadostnosti v tretjih državah, in da to negativno vpliva na mednarodne tokove podatkov, inovacije in rast; zato vztraja, da mora Komisija vzpostaviti pravno varen okvir za čezatlantske in mednarodne prenose podatkov, ki bo zagotavljal temeljne pravice evropskih državljanov v zvezi z osebnimi podatki in zasebnostjo; želi spomniti Komisijo na njeno zavezo načelu „za enega sprejetega se eden odpravi“ in zmanjšanju regulativnega bremena;

16. svari pred prekomerno regulacijo umetne inteligence in ni naklonjen regulativnemu pristopu, ki temelji na univerzalnih rešitvah ali analizi trenutnega stanja, saj bi to lahko privedlo do izkrivljene splošne slike ali pravnih vrzeli; opozarja, da morajo biti zakonski predpisi sorazmerni in prožni ter temeljiti na obstoječih zakonodajnih instrumentih in dobri praksi, razen na področjih z visokim tveganjem, na katerih bi bilo treba skrbno preučiti potrebo po novem regulativnem pristopu, hkrati pa pustiti odprto možnost samoregulacije in prostovoljnih praks ter v celoti spoštovati načeli tehnološke nevtralnosti in sorazmernosti;
17. pozdravlja, da so vse države članice EU podpisale berlinsko deklaracijo o digitalni družbi in digitalni upravi, temelječi na vrednotah; podpira izjavo o priznanju vloge javnih uprav pri spodbujanju digitalne preobrazbe naše evropske družbe, temelječe na vrednotah, in vseh sedem načel izjave; poziva Komisijo, naj podpre uresničevanje teh sedmih načel ter izvajanje dejavnosti in ukrepov prek evropskih skladov; poziva k uvajanju naprednih digitalnih in sorodnih tehnologij v javnem sektorju, da bi izboljšali javne storitve, povečali njihovo dostopnost in zmanjšali upravno breme, izboljšali učinkovitost, preglednost in odgovornost ter ponudili boljše in inovativne storitve; poudarja, da interoperabilnost lajša čezmejno sodelovanje, zagotavlja nastajanje novih oziroma nadaljnji razvoj obstoječih skupnih javnih storitev na ravni Unije in krepi razvoj evropskega digitalnega državljanstva; poudarja, da lahko uvajanje in uporaba umetne inteligence in podatkov v javnem sektorju vodita k inovacijam, ki temeljijo na evropskih vrednotah; poudarja, da lahko umetna inteligenca pomaga odpraviti razdrobljenost s povezovanjem in poenostavitvijo javnih storitev, s čimer se bo izboljšalo delovanje uprave v korist državljanov in podjetij, ter zagotovi pretok podatkov v realnem času za izvajanje storitev in odločanje; poziva EU, naj sprejme le zaupanja vredno umetno inteligenco, ki bo osredotočena na človeka; poskrbi naj, da bodo državljanji vedno obveščeni, ko imajo opravka z avtomatiziranim sistemom ali ko avtomatiziran sistem sprejema odločitve, ki bi lahko vplivale na njihovo življenje, ter zagotovi, da bo vedno obstajala možnost človeškega nadzora, s katerim se lahko vsaka odločitev preveri in popravi; poudarja, kako pomembno je, da uprave zbirajo in dajejo na voljo javne podatke, saj se na ta način krepijo inovacije, lažje je oceniti uporabljene politike in omogoči se sprejemanje odločitev na podlagi podatkov; poudarja, da se s skupnimi standardi, modularno arhitekturo in uporabo odprtokodne programske opreme v javnem sektorju spodbujata uvajanje in razvoj strateških digitalnih orodij in zmogljivosti, obenem pa se povečuje zaupanje in zagotavlja preglednost; poudarja, da bi morali biti programska oprema, podatki in orodja, ki jih ustvari javni sektor ali ki se v celoti financirajo iz javnih sredstev, ponovno uporabni in prosto dostopni, če je to skladno s temeljnimi pravicami ter pravili o varstvu pravic intelektualne lastnine,

osebnih podatkov in zasebnosti; podpira vzpostavitev „ekosistema zaupanja“, kot je navedeno v beli knjigi Komisije o umetni inteligenci, ki bi moral državljanom vliti dovolj zaupanja, da bi začeli uporabljati aplikacije umetne inteligence, podjetjem in javnim organizacijam pa zagotoviti pravno varnost za inovacije pri uvajanju umetne inteligence; je seznanjen z že obstoječimi agencijami in mehanizmi za regulativni nadzor v sektorjih, kot so zdravstvo, proizvodnja in promet; meni, da sta potrebna krepitev sektorskih regulatorjev in dopolnilni horizontalni pristop; poudarja pomen panožnih strategij in pristopov.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	18.3.2021
Izid končnega glasovanja	+: 72 -: 0 0: 4
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Nicola Beer, François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Michael Bloss, Manuel Bompard, Paolo Borchia, Markus Buchheit, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Carlo Calenda, Andrea Caroppo, Maria da Graça Carvalho, Ignazio Corrao, Ciarán Cuffe, Josianne Cutajar, Nicola Danti, Pilar del Castillo Vera, Martina Dlabajová, Christian Ehler, Valter Flego, Niels Fuglsang, Lina Gálvez Muñoz, Claudia Gamon, Jens Geier, Nicolás González Casares, Bart Groothuis, Christophe Grudler, Henrike Hahn, Robert Hajšel, Ivo Hristov, Ivars Ijabs, Romana Jerković, Eva Kaili, Seán Kelly, Izabela-Helena Kloc, Zdzisław Krasnodębski, Andrius Kubilius, Miapetra Kumpula-Natri, Thierry Mariani, Eva Maydell, Joëlle Mélin, Dan Nica, Angelika Niebler, Ville Niinistö, Aldo Patriciello, Mauri Pekkarinen, Mikuláš Peksa, Cvetelina Penkova (Tsvetelina Penkova), Clara Ponsatí Obiols, Sira Rego, Robert Roos, Maria Spiraki (Maria Spyraiki), Jessica Stegrud, Beata Szydło, Riho Terras, Grzegorz Tobiszowski, Patrizia Toia, Evžen Tošenovský, Marie Toussaint, Isabella Tovaglieri, Henna Virkkunen, Pernille Weiss, Carlos Zorrinho
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Matteo Adinolfi, Andrus Ansip, Damien Carême, Jakop G. Dalunde, Cyrus Engerer, Cornelia Ernst, Elena Kundera (Elena Kountoura), Elena Lizzi, Marian-Jean Marinescu, Sven Schulze, Nils Torvalds

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

72	+
PPE	François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Maria da Graça Carvalho, Pilar del Castillo Vera, Christian Ehler, Seán Kelly, Andrius Kubilius, Marian-Jean Marinescu, Eva Maydell, Angelika Niebler, Aldo Patriciello, Sven Schulze, Maria Spiraki (Maria Spyraiki), Riho Terras, Henna Virkkunen, Pernille Weiss
S&D	Carlo Calenda, Josianne Cutajar, Cyrus Engerer, Niels Fuglsang, Lina Gálvez Muñoz, Jens Geier, Nicolás González Casares, Robert Hajšel, Ivo Hristov, Romana Jerkovič, Eva Kaili, Miapetra Kumpula-Natri, Dan Nica, Cvetelina Penkova (Tsvetelina Penkova), Patrizia Toia, Carlos Zorrinho
Renew	Andrus Ansip, Nicola Beer, Nicola Danti, Martina Dlabajová, Valter Flego, Claudia Gamon, Bart Groothuis, Christophe Grudler, Ivars Ijabs, Mauri Pekkarinen, Nils Torvalds
ID	Matteo Adinolfi, Paolo Borchia, Elena Lizzi, Thierry Mariani, Joëlle Mélin, Isabella Tovaglieri
Verts/ALE	Michael Bloss, Damien Carême, Ignazio Corrao, Ciarán Cuffe, Jakop G. Dalunde, Henrike Hahn, Ville Niinistö, Mikuláš Peksa, Marie Toussaint
ECR	Izabela-Helena Kloc, Zdzisław Krasnodębski, Robert Roos, Beata Szydło, Grzegorz Tobiszowski, Evžen Tošenovský
The Left	Elena Koundoura (Elena Kountoura), Sira Rego
NI	Andrea Caroppo, Clara Ponsatí Obiols

0	-

4	0
ID	Markus Buchheit
ECR	Jessica Stegud
The Left	Manuel Bompard, Cornelia Ernst

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani